

Několik rad k práci se zákonem č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole

1. Finanční kontrola v orgánech veřejné správy není činností uskutečňovanou jen následně po provedených finančních a majetkových operacích, nýbrž je to zejména činnost uskutečňovaná před použitím finančních prostředků a před vznikem závazků orgánů veřejné správy. Jako řídicí kontrola je proto uskutečňována vedoucími orgánu veřejné správy tj. starosty obcí, hlavními účetními a správci rozpočtu prakticky denně!
2. Zákon o finanční kontrole patří do kategorie zákonů z oblasti veřejného práva, kde platí zásada, „co není povoleno, je zakázáno!“ Opakem jsou zákony z oblasti soukromého práva, kde platí zásada „co není zakázáno, je povoleno!“
3. Práci v režimu zákona o finanční kontrole musíme zcela oddělit od práce v režimu zákona č. 128/2000 Sb., o obcích – to se týká zejména činnosti finančního a kontrolního výboru zastupitelstva obce. Tyto dvě kategorie není možné zaměňovat! Kontrolní činnost uvedených výborů není možné považovat za kontrolní činnost uskutečňovanou podle zákona o finanční kontrole!
4. Pokud orgán veřejné správy, tj. také obec nebo město, nemá útvar interního auditu, neznamená to, že část zákona o finanční kontrole, která se k této problematice vztahuje, tyto orgány nezajímá. Dá se dovést, že „jiná dostatečná opatření“, která mohou nahradit útvar interního auditu (§29 odst. 6), by měla vycházet ze zásad, která se vztahují na útvar interního auditu dle tohoto zákona. Pokud se zjistí, že tato „jiná dostatečná opatření“ nejsou dostatečně účinná, musí orgán veřejné správy bez zbytečného odkladu zřídit útvar interního auditu!
5. Při dodržení zákonem daných podmínek, může být útvar interního auditu u příspěvkové organizace nahrazen výkonem veřejnosprávní kontroly uskutečňované zřizovatelem příspěvkové organizace. V případě, že není u příspěvkové organizace zřízen útvar interního auditu, ani nebývá uskutečňována veřejnosprávní kontrola za strany jejího zřizovatele, je možné konstatovat, že tento stav je porušením zákona o finanční kontrole!
6. To, kdo může uskutečňovat kontroly v režimu zákona o finanční kontrole je uvedeno v §5 písm. b) tohoto zákona. Musí se jednat o zaměstnance orgánu veřejné správy, kteří splňují kvalifikační předpoklady, kteří jsou zároveň bezúhonní a u nichž nehrozí střet zájmů. Pokud kontrolu vykonávají jiné osoby, které nesplňují uvedená kritéria, nejedná se o kontrolu provedenou v souladu se zákonem o finanční kontrole!
7. Prováděcím předpisem zákona o finanční kontrole je vyhláška č. 416/2004 Sb. K předběžné finanční kontrole se vztahují zejména §10 až §15.
8. Zákon o finanční kontrole má přímou vazbu na zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole. Je nutné znát také tento zákon!
9. Významným ustanovením zákona o finanční kontrole jistě je §25 odst. 2 písm. b), v němž je mimo jiné uvedeno, že vedoucí orgánu veřejné správy (starosta) musí zajistit oddělení pravomocí a odpovědnosti příslušných osob ve vztahu k výběrovým řízením a uzavíráním smluv!
10. Za zmínku určitě stojí, že vnitřní kontrolní systém orgánu veřejné správy musí mimo jiné být způsobilý včas zjišťovat, vyhodnocovat a minimalizovat provozní, finanční, právní a jiná rizika vznikající v souvislosti s plněním schválených záměrů a cílů. V §25 odst. 1 je také uvedeno, že vedoucí orgánu veřejné správy je v rámci své odpovědnosti povinen v tomto orgánu zavést a udržovat vnitřní kontrolní systém.